

Vlastnictví (vlastnické právo)

Právo. Vlastnictví, vlastnické právo, věc.

Didaktické cíle hodiny

- A. Žáci umí definovat pojem vlastnictví. (1.b, 2.a, 3, 5.a)
- B. Žáci rozliší způsoby nabytí vlastnického práva. (2.b, 3.b, 5.b)
- C. Žáci dokážou správně klasifikovat věci z právního hlediska. (4.a, 4.b, 5.c)

Struktura hodiny

1. Seznámení žáků s obsahem hodiny a jejich motivace k tématu, 5 minut. Metoda: diskusní metoda.
 - a. Seznámit žáky s průběhem hodiny.
 - b. Motivace žáků k tématu uvozovací otázkou.
 - c. Žáci diskutují nad úvodní otázkou.
2. Výklad, 15 minut. Metoda: frontální výuka (výklad/přednáška učitele).
 - a. Žáci umí interpretovat pojem vlastnictví (vlastnické právo).
 - b. Žáci dokážou určit způsoby nabytí vlastnického práva.
3. Práce ve skupinách, 9 minut. Metody: skupinová práce, aktivizující metoda, práce s textem, kritické myšlení.
 - a. Žáci si vyzkouší demonstrovat řešení sporu o vlastnické právo.
 - b. Žáci si procvičí argumentační a komunikační schopnosti.
4. Výklad, 8 minut. Metoda: frontální výuka (výklad učitele).
 - a. Žáci dokážou definovat pojem věc v právním slova smyslu.
 - b. Žáci zvládnou klasifikovat věci z právního hlediska.
5. Samostatná práce žáků a shrnutí tématu hodiny, 8 minut. Metody: samostatná práce žáků, aplikace vyložené látky.
 - a. Žáci prokáží porozumění vyloženým termínům.
 - b. Žáci umí správně přiřadit způsoby nabytí práva k praktickým příkladům.
 - c. Žáci správně klasifikují věci z právního hlediska.
 - d. Žáci dokážou vyjádřit vlastními slovy obsah hodiny.

1. Seznámení žáků s průběhem hodiny.

Dnešní hodinu věnujeme tématu vlastnictví. Dozvíme se, co všechno lze vlastnit, jakým způsobem lze věci získat a na konec si ujasníme, jak lze věci z právního hlediska klasifikovat. Po probrání způsobů nabytí vlastnického práva nás čeká soud, poté dokončíme výklad, zaměříme se na rozdělení věcí a na úplný závěr si ověříme, co jsme si z hodiny zapamatovali.

Učitel spustí připravenou prezentaci v PowerPointu [Příloha 1]. Po sdělení tématu hodiny učitel položí otázku uvozující téma hodiny.

Než začneme s výkladem, představte si situaci, kdy vedle sebe bydlí dvě rodiny, které vedou spor o spadlá jablka. Pan Novák má na hranici svého pozemku jabloň, ze které padají jablka na pozemek pana Pokorného. Pan Novák se jablek dožaduje, protože vyrostla na jeho stromě. Pan Pokorný ale tvrdí, že jablka jsou jeho, protože spadla na jeho pozemek. Kdo z nich má, podle vás, pravdu?

Odpověď nalezneme na druhém snímku prezentace.

2. Výklad učitele

Nyní si řekneme, co to tedy to vlastnictví je. Budeme vycházet především z Občanského zákoníku, ten už znáte z předchozích hodin, konkrétně se dnes podíváme do jeho třetí části na absolutní (= působí vůči každému) majetková práva. Občanský zákoník za vlastnictví označuje vše, co někomu patří, všechny jeho hmotné a nehmotné věci. Co jsou to hmotné a nehmotné věci se dozvíme později. Co kdo vlastníte? (*spíše řečnická otázka – očekávané odpovědi – telefon, penál, oblečení...*)

Ten, kdo věc vlastní (má ji) se označuje za vlastníka. Vlastník pak má právo se svým vlastnictvím libovolně nakládat. To znamená, že věc může prodat, vyhodit, nikomu ji nepůjčit... Nechápejte to ale tak, že se svým vlastnictvím můžete dělat úplně cokoli. Svým jednáním nesmíte rušit práva jiných osob, obtěžovat je nebo je nějakým způsobem poškodit. Nemůžete například svým autem najet do plotu někoho jiného. Ano, rozbijete sice vlastní auto, ale pravděpodobně tím poškodíte i plot někoho jiného.

Právo vlastnit majetek nám zaručuje Listina základních práv a svobod. Podle ní může majetek vlastnit každý a vlastnické právo má pro všechny stejný zákonný obsah i ochranu.

Vlastnictví v podstatě znamená, že vlastník má nad svými věcmi určitá práva. Prvním z nich je právo věc držet – vlastník danou věc prostě má (například máme doma pověšený obraz). Dalším právem je právo věc užívat – jako se například používá auto k cestování. Majitel má dále právo přisvojit si užitky plynoucí z věci. Jako užitky pak Občanský zákoník definuje to, co věc pravidelně poskytuje ze své povahy (například ovoce ze stromů). A majitel má samozřejmě také právo s věcí nakládat, tedy ji prodat, darovat, opustit, zničit...

Jak už jsme naznačili dříve, vlastnické právo není neomezené. Některá práva jsou omezena jinými právy nebo zákony. Člověk například nesmí držet zbraň bez zbrojního průkazu nebo třeba řídit automobil bez řidičského oprávnění. Dále nesmíme užíváním svého vlastnického práva poškozovat nebo omezovat práva druhého člověka. Smíme například poslouchat hudbu, ale nesmíme ji poslouchat po 22:00 moc nahlas, tím rušíme noční klid a omezujeme tak právo druhého člověka na odpočinek. A stejně tak nesmíme poškozovat lidské zdraví, přírodu a životní prostředí. Nesmíme svými imisemi (odpad, voda, kouř, prach, plyn, pach, světlo, stín, hluk, otřesy) vnikat na pozemek souseda v nepřiměřené míře.

Jak ale vlastně k takovému majetku přijdeme? Nejčastěji věci získáme tak, že si je prostě koupíme, tedy uzavřeme kupní smlouvu, možností je ale více. Existuje samozřejmě také cesta nelegální, krádež, podvod, o tom ale hovořit nebudeme.

Občanský zákoník vymezuje osm způsobů nabytí vlastnického práva. Neděste se, s některými z nich se pravděpodobně za celý život nepotkáme, nebudete si proto muset zapamatovat všechny možnosti.

Prvním způsobem je přivlastnění nebo nález. Samozřejmě si nelze přivlastnit, co si umaneme, ale za určitých podmínek lze získat vlastnická práva k opuštěným věcem. Podle Občanského zákoníku si lze přivlastnit movitou opuštěnou věc po třech letech od jejího nález, za podmínky, že se o věc nikdo nepřihlásil. Tudiž, pokud najdete třeba sluchátka, ohlásíte nález obci, a pokud se o ně do třech let majitel nepřihlásí, můžete k nim nabytí vlastnického práva. U nemovitostí se pak jedná o lhůtu deseti let, ale ty propadají státu, nikoli „nálezci“. Podobně lze postupovat u nalezených, neoznačených zkrocených/domácích zvířat. Pokud je vlastník nehledá, potom člověk, který je našel a řádně se o ně stará, k nim může získat vlastnické právo (po 2–4 měsících). Naproti tomu divoká zvířata jsou bez pána.

Druhou možností je přirozený přírůstek. Za přirozený přírůstek se označují plody, které vlastníkovi pozemku vydává pozemek sám od sebe, například ovoce ze stromů. Jsou tak však označovány i „plody“ které vydává majitelovo zvíře nebo přírůstky vzniklé působením přírodních sil (voda, vítr) – například naplavená zemina případně vlastníkovi pobřežního pozemku.

Třetí varianta se nazývá umělý přírůstek. Pod něj spadá možnost získání nové věci zpracováním, kdy se zpracují movité věci několika vlastníků do věci nové, a zpracované věci/části nelze uvést do původního stavu. Další variantou umělého přírůstku je smísení, které je podobné předchozí možnosti, s tím rozdílem, že smísené celky lze bez porušení podstaty rozdělit na díly (stejně jako u zpracování je nelze navrátit do původního stavu). Další možností, jak přijít k umělému přírůstku je stavba. V Občanském zákoníku je psáno, že stavba zřízená na cizím pozemku připadá vlastníkovému pozemku. Pokud by tak někdo postavil dům na všem pozemku bez vašeho vědomí, existuje možnost, že dům propadne vám (není to samozřejmě tak jednoduché, jak to zní). Poslední variantou je tzv. přestavek. Za přestavek se označuje malá část trvalé stavby, která jen malou část zasahuje na malou část cizího pozemku. Tato malá část pozemku se stane vlastnictvím majitele stavby (za podmínky dobré víry = jednal poctivě, byl přesvědčen o oprávněnosti svého jednání). Nemusíte si pamatovat všechny typy umělého přírůstku, stačí znát jeden, abyste měli povědomí, o co se jedná.

Čtvrtou cestou pro získání vlastnického práva je tzv. smíšený přírůstek. Toto označení se užívá pro přírůstek vzniklý jednak přírodou, jednak lidskou činností. Jako příklad se uvádí osetí pozemku cizím semenem/osázení cizími rostlinami. Vlastníku pozemku totiž automaticky náleží to, co takto přibude (plody), a potom, co rostliny zapustí kořeny, budou mu patřit také. Smíšený přírůstek po vás v testu chtít nebudou, pravděpodobně se nejedná o častý způsob nabytí vlastnického práva.

Pátou možností nabytí vlastnického práva je vydržení. Vydržení je vlastně uvedení faktického stavu do souladu s právním stavem. Nejedná se o stav, kdy byste nějakou věc drželi, dokud byste ji „nevydrželi“. Tento pojem se používá například u chybně označených pozemků – pozemek je po několik generací oplocen a užíván, ale v katastru nemovitostí je parcela označena rozdílně. Držitel pak nabude vlastnického práva tehdy, pokud movitou věc řádně drží 3 roky, nemovitou 10 let.

Šestou variantou je převod vlastnického práva – zřejmě nejčastější způsob, kdy se vlastnické právo převádí smlouvou v okamžiku její účinnosti. Mluvíme především o smlouvách kupních a darovacích.

Sedmým, zvláštním způsobem je nabytí vlastnického práva od neoprávněného. Jedná se vlastně o získání věci od někoho, kdo k ní neměl vlastnické právo – například zakoupení věci od někoho, komu vlastník věc svěřil „na hlídání“. Původní majitel ztrácí vlastnické právo, přičemž může po neoprávněném převodci požadovat náhradu škody, vlastnické právo ale nabývá poctivý nabyvatel.

Posledním způsobem uvedeným v Občanském zákoníku je nabytí vlastnického práva rozhodnutím orgánu veřejné moci – tedy rozhodnutím soudu nebo jiným orgánem veřejné moci. Jedná se například o vypořádání podílového spoluvlastnictví nebo dnes velmi diskutované restituce (navrácení původnímu majiteli).

3. Práce ve skupinách

Tak, abych vás neutrápila pojmy, na chvíli si od výkladu odpočineme. Budeme se přít o dědická práva, tedy o právo zdědit/získat vlastnická práva k majetku zemřelého. Rozdělte se do skupin po třech. Do skupiny dostanete pracovní list s článkem převzatým ze serveru Novinky.cz. Nejedná se tedy o žádný složitý právní pramen. V článku se dočtete, že se dva nevlastní bratři přou o majetek a jak rozhodl městský soud. Spor se ale táhnul dál a dostal se až k Ústavnímu soudu. A Ústavní soud budete vy.

Jeden z vás bude soudce, druzí dva budou ony znepřátelené strany. Nebojte se být kreativní a originální. Informace ve článku jsou strohé, berte je jen jako pozadí. Soudce nám nakonec řekne, pro koho a proč se rozhodl. Shodnete se napříč skupinami? Nebo bude následovat další soud ve větším počtu účastníků? Tak hurá do boje o svá práva!

Pracovní list viz [Příloha 2]. Na vypracování mají žáci cca. 7 minut. Následně nám soudci sdělí své rozsudky. Pokud budou rozdílné, mohou se žáci ještě dále „soudit“ ve větších skupinách. Není ale podmínkou dojít k jednomu závěru. Neznáme podrobnosti případu. Žáci si pouze mají vyzkoušet obhájit svá vlastnická práva a zlepšit argumentační dovednosti.

A jak tedy tento spor vyhodnotil Ústavní soud?

Vyučující přečte, jak skutečně Ústavní soud rozhodl, viz. list pro vyučujícího [Příloha 3].

4. Výklad učitele

Na závěr ještě dlužíme zodpovědět otázku, co je to vlastně ten majetek, co jsou to ty věci, které lze vlastnit. Věc, veřejný statek, majetek, jmění – jedná se o synonyma? A když psa lze vlastnit, je pes věc? Je potřeba si tyto pojmy ještě vyjasnit.

Věc v právním slova smyslu je vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí. Mezi věci se neřadí lidské tělo, ani jeho části, byť jsou třeba od těla odděleny (X vlasy – na ně, po odstřižení, lze hledět jako na věc), mezi věci neřadíme ani zvířata, ačkoliv je samozřejmě vlastnit lze. Zvířata totiž mají v Občanském zákoníku poněkud netypické postavení. Do roku 2014 (dokud byl v platnosti „starý“ Občanský zákoník) na ně právo skutečně nahlíželo jako na věci, dnes už ale, doufám, všichni víme, že zvíře je živý tvor nadaný smysly, nelze ho proto řadit například mezi nábytek. Zvířata jsou tedy zvláštním objektem práva, a nařízení o věcech na ně lze vztáhnout, jen pokud to neodporuje jejich povaze (etická otázka). Věc určenou k obecnému užívání („slouží všem“) právo označuje za veřejný statek.

Je potřeba také rozlišovat pojmy majetek a jmění. Za majetek považujeme vše, co člověku patří (všechny věci, které má). Zatímco do jmění se kromě majetku počítají i dluhy člověka (může tak být i záporné).

Občanský zákoník rozděluje věci na hmotné a nehmotné a movité a nemovité. Hmotné věci jsou ovladatelné části vnějšího světa, mají povahu samostatného předmětu. Patří sem například auto, počítač, židle... Věci nehmotné nemají hmotnou podstatu. Sem spadá například vzdělání, duševní vlastnictví, know-how, patent...

Rozdělení na věci movité a nemovité je snadněji uchopitelné. Pojem „nemovitost“ jistě znáte a běžně používáte. Nemovité věci jsou tedy pozemky a podzemní stavby se samostatným účelovým určením (např. metro, byt, dům, pozemek, garáž, výrobní hala, park...). Movité jsou pak podle Občanského zákoníku veškeré další věci, ať je jejich podstata hmotná nebo nehmotná (auto, počítač, film...). Movitými věcmi tak jsou všechny věci, kromě nemovitostí.

Vyučující pokračuje ve výkladu podle prezentace v PowerPointu

5. Samostatná práce žáků

Nyní si ověříme, co jste si z hodiny zapamatovali. Práce není na známku. Pracovní listy si vyberu, příští hodinu vám je vrátím a můžete si je nechat, věřím, že konkrétní příklady vám pomůžou při učení se na test. Máte před sebou pracovní list, kde je uvedeno sedm teoretických případů, jak lze získat vlastnická práva k majetku. V druhém sloupečku vidíte způsoby nabytí vlastnického práva. Vaším úkolem je spojit příklad se způsobem nabytí vlastnictví. Dále vás čeká ještě poslední malý úkol. Jistě jste si všimli, že některá slova jsou podtržena. Tyto slova si vypíšete a určete, zda se jedná o věci hmotné/nehmotné, movité/nemovité.

Na vypracování máte cca 6 minut. Věřím, že s tím nebudete mít problém, ale protože se přeci jen jedná o novou látku, ve které je spousta nových pojmů, závěrečnou minutu můžete věnovat kontrole se svým sousedem v lavici.

Žáci dostanou pracovní list [Příloha 4].

Vidím, že máte všichni úkol splněn. Byl s některým z příkladů větší problém než s ostatními?

A který dobrovolník nám dnes v jedné větě shrne, co jsme se dnes naučili? Pokud máte strach, můžete jako oporu použít pracovní list ležící před vámi.

Pokud se na položené otázky nikdo dobrovolně nepřihlásí, učitel vybere někoho, o kom ví, že se zajímá o studium společenských věd/práv. Společně celá třída zkontroluje všechny úkoly.

Ideální jednovětná sumarizace: „Dnes jsme se dozvěděli, že vlastnictví je vše, co někomu patří, že máme nad věcmi určitá práva, například věc užívat; že jsou naše práva ale také omezená; že existuje několik způsobů nabytí vlastnického práva: přivlastnění a nález, přirozený, umělý a smíšený přírůstek, vydržení, převod, nabytí od neoprávněného a rozhodnutím soudu; a taky to, že věci jsou vše, co není osoba, a že se dělí na hmotné a nehmotné, a movité a nemovité.“

Očekávané jednovětné sumarizace např.: „Dnes jsme se dozvěděli, co je to vlastnictví, jak ho lze získat a co jsou to věci v právním slova smyslu a vyzkoušeli jsme si soud.“ „Dnes jsme se dozvěděli, co je to vlastnictví, že ho lze nabýt přivlastněním a nálezem, přirozeným, umělým a smíšeným přírůstkem, vydržením, převodem, nabytím od neoprávněného a rozhodnutím soudu, ujasnili jsme si rozdíl mezi jměním a majetkem a jak se dělí věci.“

Důležité zmínit pojmy: vlastnictví, způsoby nabytí, věci a jejich dělení – pokud je žáci vynechají, doptat se na ně. („Takže jaké vlastně bylo téma celé hodiny?“ „Jak lze vlastnické právo získat?“ „Na která způsob nabytí vlastnického práva jsme zapomněli?“ „Co tedy lze vlastnit?“ „Jak věci dělíme?“)

Splnění didaktických cílů

Dosažení dílčích didaktických cílů si učitel ověří u závěrečné samostatné práce (případně práce ve dvojicích). V některou z následujících hodin bych pro žáky připravila test, podobný našemu závěrečnému testu. Byl by tedy založen na konkrétních příkladech, aby byl pro žáky snadněji uchopitelnější. Zda porozuměli pojmům vlastnictví a věc bych otestovala otevřenými otázkami – museli by vytvořit vlastní definice pojmů. A podobně jako u závěrečné práce bych je nechala rozřadit konkrétní věci do připravené tabulky věcí hmotných/nehmotných a movitých/nemovitých.

Příloha 1

Prezentace v PowerPointu

Snímek 1

Snímek 2

• § 1016 Občanského zákoníku odst. 1:
• „Plody spadlé ze stromů a keřů na sousední pozemek náleží vlastníkovému sousedního pozemku.“

Snímek 3

Vlastnictví

= vše, co někomu patří, všechny jeho věci hmotné i nehmotné, je jeho vlastnictvím.

- Vlastník má právo se svým vlastnictvím libovolně nakládat (v mezích právního řádu).
- Každý má právo vlastnit majetek. Vlastnické právo všech vlastníků má stejný zákonný obsah a ochranu.

Snímek 4

Práva vlastníka věci

- právo věc držet;
- právo věc užívat;
- právo přisvojit si užitky plynoucí z věci;
- právo s věcí nakládat (prodat, darovat, zničit).

Snímek 5

Omezení vlastnického práva

- Některá z práv jsou omezena jinými právy nebo zákony (např. zákaz držení zbraně bez zbrojního průkazu).
- Užíváním svého vlastnictví člověk nesmí poškozovat nebo omezovat práva druhého člověka.
- Výkon vlastnického práva nesmí poškozovat lidské zdraví, přírodu a životní prostředí nad míru stanovenou zákonem.

Snímek 6

Nabytí vlastnického práva

- 1) přivlastnění a nález
- 2) přirozený přírůstek
- 3) umělý přírůstek
- 4) smíšený přírůstek
- 5) vydržení
- 6) převod vlastnického práva
- 7) nabytí vlastnického práva od neoprávněného
- 8) rozhodnutím orgánu veřejné moci

Snímek 7

Přivlastnění a n

Přivlastnit si lze:

- movitou věc, která nikomu nepatří (po třech letech)
X opuštěná nemovitá věc -> do vlastnictví státu (po deseti letech)
- neoznačené zkrocené zvíře, které vlastník nehledá
X divoké zvíře

Vlastnické právo k nalezené věci nálezce získá:

- pokud se majitel nepřihlásí do třech let od vyhlášení nálezů (u zvířat 2 – 4 měsíce)

Snímek 8

Přiro

- Vlastníkovi pozemku náleží plody, které pozemek sám od sebe vydává.
- Přírůstky vzniklé působením přírodních sil (např. naplavená zemina) patří vlastníkovi pozemku.
- Plody, které vydává zvíře, náleží vlastníku zvířete.

Snímek 9

Umě

- Zpracování
= nová věc vzniklá zpracováním movitých věcí několika vlastníků (zpracované věci nelze uvést do předchozího stavu)
- Smísení
= smísené movité věci několika vlastníků; obnovení předešlého stavu nemožné, ale celek lze rozdělit na díly
- Stavba
= stavba postavená na cizím pozemku připadá vlastníkovi pozemku
- Přestavek
= pokud trvalá stavba malou částí přesahuje na malou část cizího pozemku, stane se tato část pozemku vlastnictvím zřizovatele stavby (X dobré mravy)

Snímek 10

Smíšený přírůstek

- osetí pozemku cizím osivem/osázení cizími rostlinami -> přírůstek náleží majiteli pozemku, rostliny mu náleží až poté, co zapustí kořeny

X přirozený přírůstek = stejný vlastník pozemku i osiva

Snímek 11

Vydržet

= uvedení faktického stavu (držby) do souladu se stavem právním (držitel věc dlouhodobě ovládá v dobré víře, že je jejím vlastníkem)

- Poctivý držitel nabude vlastnického práva, drží-li vlastnické právo po určenou dobu:
 - a) u movité věci – 3 roky,
 - b) u nemovité – 10 let.
- např. chybně oplocené pozemky

Snímek 12

Převod vlastnického práva

- Vlastnické právo se převádí smlouvou.
- Vlastnické právo vzniká nabytím účinnosti smlouvy.
- Spolu s vlastnickým právem vlastník nabude práva a povinnosti s věcí spojená.

Snímek 13

Nabytí vlastnického práva

= ztráta vlastnického práva na straně původního majitele (má nárok na náhradu škody proti neoprávněnému převodci), nabytí na straně poctivého nabyvatele.

- Např. zakoupení věci od někoho, komu vlastník věc svěřil

Snímek 14

Nabytí vlastnického práva rozhodnutím orgánu veřejné moci

- Vlastnické právo nabývá rozhodnutím soudu nebo jiným orgánem veřejné moci.
- Nabývá dnem, který je v rozhodnutí určen.
- Př. vypořádání podílového spoluvlastnictví, restituce

Snímek 15

věc

= vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí.

X lidské tělo, části těla, zvířata

- Veřejný statek = věc určená k obecnému užívání.

Snímek 16

Majetek a jmění

- Majetek = souhrn všeho, co člověku patří.

X

- Jmění = souhrn majetku a dluhů člověka.

Snímek 17

Věci hmotná a nehmotná

- Věc hmotná = ovladatelná část vnějšího světa; má povahu samostatného předmětu.
- Věc nehmotná = věc bez hmotné podstaty (vzdělání, duševní vlastnictví).

Snímek 18

Věci movité a nemovité

- Nemovité = pozemky a podzemní stavby (byt, pozemek, výrobní hala, metro...)
- Movité = veškeré další věci, ať je jejich podstata hmotná nebo nehmotná (auto, počítač, film...) – lze je přemísťovat

droje

- Občanský zákoník
- Listina základních práv a svobod

Příloha 2

Pracovní list pro skupinovou práci.

Pracovní list

Přečtěte si následující článek ze serveru Novinky.cz. Následně si rozdělte role. Jeden z vás bude bratr – žalovaný, druhý bude bratr – žalobce a třetí bude soudce.

V závěru se dozvíme, jak o sporu skutečně rozhodl Ústavní soud.

Spor o majetek zničil bratrům vztah a skončil u ústavního soudu

27. 8. 2014, 13:28

Miroslav Homola, Právo

Chlapec začal používat příjmení otčima

Vše začalo už někdy kolem roku 1960, kdy se žena z Čech zamilovala do Balkánce. Z manželství se narodil syn, který jako dítě nosil poněkud komplikované jméno a příjmení vlastního otce. Manželství se rozpadlo a paní se znovu vdala – tentokrát za Čecha, se kterým měla dalšího syna.

Obavy před možným výsměchem kvůli jménu chlapce z prvního manželství řešila paní se svým novým mužem tak, že její prvorozený chlapec byl úředně přejmenován a začal používat nové jméno a příjmení otčima.

Skutečnost, že je nevlastním synem, však dítěti otčím i jeho matka zatajili, stejně jako o tom nevěděl jeho později narozený nevlastní bratr. Oba chlapci a posléze muži spolu zřejmě bez problémů vyrůstali, aniž by tušili, že jsou nevlastními sourozenci.

A to až do doby, kdy jejich otec zemřel a majetky miliónové hodnoty, mimo jiné i pozemky v Praze, dědil právě nevlastní syn, kterého mladší bratr, vystupující jako poškozený, označil za podvodníka a lháře. Městský soud v Praze v únoru 2012 dal stěžovateli zapravdu a uznal nevlastního syna vinným z podvodu.

Spor se nyní dostal až k Ústavnímu soudu – k vám. Role soudce je mezi bratry rozhodnout, na čí straně je právo/kdo má pravdu a verdikt nakonec sdělit před třídou. Sepište si ty argumenty, které vás ke konečnému rozhodnutí přiměly.

Role bratrů je se o majetek před soudcem přít. To znamená, jeden (vlastní syn) si připraví cca. 3 argumenty, proč by jeho nevlastní bratr neměl majetek zdědit.

Druhý bratr si připraví taktéž cca. 3 argumenty, proč by naopak měl mít stejné právo na dědictví jako jeho nevlastní bratr.

Vymyslete co nejlepší argumenty – článek berte spíše jako oporu, buďte kreativní. Z článku nedostáváme konkrétní informace, proto neočekáváme jednu správnou odpověď – berte to jako hru.

Tak kdo má podle vás právo na dědictví? Jen vlastní syn? Oba? Nikdo? Necháme se překvapit...

Příloha 3

Pracovní list pro vyučujícího.

List pro vyučujícího

Obsahuje celý článek, včetně rozhodnutí ústavního soudu (označeno modře).

V závěru aktivity vyučující žákům přečte, jak Ústavní soud rozhodl (označený text). Učitel nechá verdikty žáků (soudců) bez hodnocení. Rozhodovali se podle článku bez uvedení detailů a na základě smyšlených argumentů.

Spor o majetek zničil bratrům vztah a skončil u ústavního soudu

27. 8. 2014, 13:28

Miroslov Homola, [Právo](#)

Chlapec začal používat příjmení otčíma

Vše začalo už někdy kolem roku 1960, kdy se žena z Čech zamilovala do Balkánce. Z manželství se narodil syn, který jako dítě nosil poněkud komplikované jméno a příjmení vlastního otce. Manželství se rozpadlo a paní se znovu vdala – tentokrát za Čecha, se kterým měla dalšího syna.

Obavy před možným výsměchem kvůli jménu chlapce z prvního manželství řešila paní se svým novým mužem tak, že její prvorozený chlapec byl úředně přejmenován a začal používat nové jméno a příjmení otčíma.

Skutečnost, že je nevlastním synem, však dítěti otčím i jeho matka zatajili, stejně jako o tom nevěděl jeho později narozený nevlastní bratr. Oba chlapci a posléze muži spolu zřejmě bez problémů vyrůstali, aniž by tušili, že jsou nevlastními sourozenci.

A to až do doby, kdy jejich otec zemřel a majetky miliónové hodnoty, mimo jiné i pozemky v Praze, dědil právě nevlastní syn, kterého mladší bratr, vystupující jako poškozený, označil za podvodníka a lháře. Městský soud v Praze v únoru 2012 dal stěžovateli zapravdu a uznal nevlastního syna vinným z podvodu.

Napomoci by mělo smírné řešení sporu

Vrchní soud ale o čtyři měsíce později verdikt změnil a obžaloby jej zprostil. Starší z mužů se hájí tím, že celý život netušil, že nikdy nedošlo k jeho osvojení otčímem, zvláště když jej měl zemřelý zapsaný jako syna v občanském průkazu, a tuto obhajobu nelze podle soudu dostatečně zpochybnit.

Ústavní stížnost skončila zamítnutím, trestní řízení definitivně končí. ÚS vyzval ke smírnému řešení sporu mezi rozkmotřenými příbuznými. Podle Janů by to bylo vhodnější a efektivnější než vést právní bitvu. Soudkyně označila kauzu za smutný případ, který v podstatě rozdělil rodinu.

„Celý život si byli dobrými bratry. Najednou kvůli dědění majetku mezi ně vstoupilo něco, co každého rozvádí někam jinam, vstoupilo mezi ně trestní řízení," uvedla Janů s tím, jak těžká musí být situace pro jejich společnou matku.

Nikdo z aktérů sporu se vyhlášení výsledku nezúčastnil.

Zdroj článku:

Spor o majetek zničil bratrům vztah a skončil u ústavního soudu - Novinky.cz. *Novinky.cz – nejčtenější zprávy na českém internetu* [online]. Copyright © 2003 [cit. 10.01.2021]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/spor-o-majetek-znicil-bratrum-vztah-a-skoncil-u-ustavniho-soudu-239549>

Příloha 4

Pracovní list pro závěrečnou samostatnou práci žáků.

Spoj příklady s příslušným způsobem nabytí vlastnického práva. U podtržených slov urči, o jakou se jedná věc (hmotná/nehmotná, movitá/nemovitá). Uvedené případy jsou pouze ukázkové a velmi zjednodušené. Právo je, jak víte, mnohem složitější systém.

Pan Novotný si v autosalonu koupil nové auto.

Přirozený přírůstek

Pan Hluboký vlastní louku, o kterou se moc nestaral. Když se na ní jednou jel podívat, zjistil, že na jeho pozemku stojí dřevěná bouda, kterou tam někdo postavil bez jeho vědomí.

Nález

Paní Kadrnožková si na internetovém bazaru koupila cyklistické kolo. Několik let na něm jezdila, ale jednou ji zastavila policie, že prý je kolo vedené jako kradené. Ukázalo se, že paní kolo koupila od někoho, kdo ho měl jen „půjčené“ a neměl k němu vlastnická práva.

Vydržení

Potomci slavného zpěváka se soudí o práva k jeho písním.

Nabytí vlastnického práva od neoprávněného

Paní Nováková vaří švestkové knedlíky. Švestky na ně natrhala na vlastní zahrádce.

Umělý přírůstek

Rodina Krásných už několik generací vlastní oplocený pozemek s chatou, o který se řádně stará. Nyní zjistili, že plot nekoresponduje s hranicí pozemku zakreslenou v katastru. Protože o chybě nevěděli a o pozemek se řádně starali, získali proto k této části i vlastnická práva.

Převod vlastnického práva

Slečna Anna našla na ulici psa. Vše řádně nahlásila a s obcí se dohodla, že se o psa postará, dokud se nenajde jeho majitel. O pejska se ale ani za půl roku nikdo nepřihlásil, a tak už u slečny zůstal natrvalo.

Rozhodnutím orgánu veřejné moci

Příloha 4

Pracovní list pro kontrolu samostatné práce žáků.

Spoj příklady s příslušným způsobem nabytí vlastnického práva. U podtržených slov urči, o jakou se jedná věc (hmotná/nehmotná, movitá/nemovitá). Uvedené případy jsou pouze ukázkové a velmi zjednodušené. Právo je, jak víte, mnohem složitější systém.

Pan Novotný si v autosalonu koupil nové auto.

Přirozený přírůstek

Pan Hluboký vlastní louku, o kterou se moc nestaral. Když se na ní jednou jel podívat, zjistil, že na jeho pozemku stojí dřevěná bouda, kterou tam někdo postavil bez jeho vědomí.

Nález

Paní Kadrnožková si na internetovém bazaru koupila cyklistické kolo. Několik let na něm jezdila, ale jednou ji zastavila policie, že prý je kolo vedené jako kradené. Ukázalo se, že paní kolo koupila od někoho, kdo ho měl jen „půjčené“ a neměl k němu vlastnická práva.

Vydržení

Potomci slavného zpěváka se soudí o práva k jeho písnim.

Nabytí vlastnického práva od neoprávněného

Paní Nováková vaří švestkové knedlíky. Švestky na ně natrhala na vlastní zahrádce.

Umělý přírůstek

Rodina Krásných už několik generací vlastní oplocený pozemek s chatou, o který se řádně stará. Nyní zjistili, že plot nekoresponduje s hranicí pozemku zakreslenou v katastru. Protože o chybě nevěděli a o pozemek se řádně starali, získali proto k této části i vlastnická práva.

Převod vlastnického práva

Slečna Anna našla na ulici psa. Vše řádně nahlásila a s obcí se dohodla, že se o psa postará, dokud se nenajde jeho majitel. O pejska se ale ani za půl roku nikdo nepřihlásil, a tak už u slečny zůstal natrvalo.

Rozhodnutím orgánu veřejné moci

Auto – převod vlastnického práva (smlouva); movité, hmotné

Bouda – umělý přírůstek; nemovitá, hmotná

Kolo – nabytí vlastnického práva od neoprávněného; movité, hmotné

Píseň – rozhodnutím orgánu veřejné moci (soudu); nehmotná

Švestky – přirozený přírůstek; movité, hmotné

Pozemek – vydržení; nemovitý, hmotný

Pes – nález; není věc!